

Foto: Polona Vesel Mušič

KORAKI metode Figulus:

1. MOLITEV K SVETEMU DUHU
2. BRANJE ODLOMKA (počasi, tako da lahko spremljamo dogajanje),
3. OBNOVA BESEDILA (s preprostimi besedami obnovimo slišani odlomek),
4. PREMIŠLJEVANJE OZ. MEDITACIJA (ob vprašanjih kot otroci, ki vedoželjno sprašujejo Boga; ko utihnejo naša vprašanja, se učimo prepoznavati vzgibe Svetega Duha),
5. TIHA MOLITEV (obrnemo se k Jezusu in mu v tišini, v srcu izpovemo kratko molitev – to, kar smo na podlagi besedila odkrili, kar nas čudi, veseli ...),
6. PODELITEV Z DRUGIMI ČLANI SKUPINE (svoja spoznanja – kolikor kdo želi – delimo z drugimi),
7. GLASNA MOLITEV (na podlagi spoznanj in prošenj se obrnemo k Bogu),
8. MOLIMO DRUG ZA DRUGEGA (molitev, ki se odpre iz izkušnje živega srečanja z Gospodom).

VPRAŠANJA za pomoč pri meditaciji

Priporočim se Svetemu Duhu. S pomočjo domišljije kratko pogledam kraj dogodka. Z očmi domišljije gledam osebe, s sluhom sprejemam, kar govorijo, s tipom se dotaknem ...

Gledam sebe, kako sem navzoč/a v dogodku kot udeleženec/ka. O vsem, kar sem prebral/a in kar se me je dotaknilo, premišlujem. Opazujem, kje in kako se dotika mojih misli, občutij, konkretnega življenja, kako razodeva Gospodovo obličje ter mene in druge v njem. V pomoč so mi lahko tudi naslednje misli ali vprašanja:

1. *Kako je predstavljen prihod Svetega Duha?*
2. *Kdo je zame Sveti Duh?*
3. *Bog se nam razodeva osebno. S pomočjo Duha lahko vsak v svojem jeziku sliši in prepozna Božja dela. Katera velika Božja dela občudujem v svojem življenju?*
4. *Bistveno sporočilo odlomka.*

NEKAJ MISLI O ODLOMKU¹

S poslanjem Svetega Duha na *binkoštni dan* (petdeset dni po veliki noči oz. ob koncu sedmih velikonočnih tednov) je Jezus izpolnil prastaro obljubo, katero je napravil za svojo, namreč obljubo, da bo *dal »svojega duha«* (Ezk 36,26–27, Jn 7,37–39; 19,34); z druge strani pa je izpolnil svojo lastno obljubo, dano apostolom z besedami: »*Če odidem, vam ga bom poslal.*« (Jn 16,7) Vstali Kristus nam pošilja Duha resnice, Tolažnika, da nas preobrazi in upodobi po Njem – Vstalem Gospodu.

Binkošti so tako *sad velike noči* in *dopolnjujejo vstajenje*, kajti vstajenje je usmerjeno na binkošti. Jezus Kristus nam je s svojo smrtjo in odrešenjem »zaslužil« dar Svetega Duha. Velika noč je bila začetek milosti, binkošti so njen višek (krona). Brez izlitja Svetega Duha bi delo odrešenja ostalo nepopolno in neučinkovito. Če so evangeliji »poročilo« o delovanju Svetega Duha po Jezusu Kristusu, potem so Apostolska dela »poročilo« o delovanju Svetega Duha po apostolih in v prvi Cerkvi (Sorč 2000, 86–87).

Binkoštni dogodek je dokončno razodetje tega, kar se je v dvorani zadnje večerje zgodilo že na velikonočno nedeljo. Vstali Kristus je prišel in »prinesel« apostolom Svetega Duha. Dal jim ga je rekoč: »*Prejmite Svetega Duha.*« Kar se je tedaj zgodilo pri apostolih znotraj dvorane zadnje večerje »pri zaprtih vratih«, se je pozneje godilo na **binkoštni dan**, ko so bili »vsi zbrani na istem kraju« (Apd 2,1).

• Prihod Svetega Duha

V Apostolskih delih beremo opis tega dogodka: »Nenadoma je nastal z neba šum, kot bi se bližal silovit vihar, in napolnil vso hišo, kjer so se zadrževali. Prikazali so se jim jeziki, podobni plamenom, ki so se razdelili, in nad vsakim je obstal po eden. Vsi so bili napolnjeni s Svetim Duhom in začeli so govoriti v tujih jezikih, kakor jim je Duh dajal izgovarjati. Ko se je razširil glas o tem, se je zbrala množica ljudi, ki so bili vsi iz sebe, ker jih je vsakdo slišal govoriti v svojem jeziku. Strmeli so, se čudili in govorili: »Glejte, ali niso vsi ti, ki govorijo, Galilejci? Kako, da jih slišimo vsak v svojem materinem jeziku? Parti, Medijci in Elámci in tisti, ki prebivamo v Mezopotamiji, Judeji in Kapadokiji, v Pontu in Aziji.« Vsi so bili osupli in si tega niso znali razložiti. Drug drugega so spraševali: »Kaj naj to pomeni?« (...) Tedaj je vstal Peter z enajsterimi, povzdignil glas in jih nagovoril: »Judje in vsi, ki prebivate v Jeruzalemu! To védite in prisluhnite mojim besedam! (...) Izpolnjuje se, kar je bilo napovedano po preroku Joélu: »Razlil bom od svojega Duha čez vse meso, in prerokovali bodo vaši sinovi in vaše hčere in vaši mladeniči bodo gledali videnja in vaši starci bodo sanjali v sanjah. In zgodilo se bo: vsak, kdor bo klical Gospodovo ime, bo rešen.« (...) Jezusa Nazarečana, ki ga je Bog pred vami potrdil z močmi, čudeži in znamenji, ... ste po rokah nepostavnežev pribili na križ in umorili. Toda Bog ga je rešil iz smrtnih muk in obudil od mrtvih; saj ni bilo mogoče, da bi bila smrt imela oblast nad njim. (...) Tega Jezusa je Bog obudil in mi vsi smo temu pričé.« (Apd 2,1–33)

Tako so apostoli prejeli Svetega Duha, ki jih je razsvetlil, da so se spominjali vsega, kar jim je Jezus povedal. Opogumil jih je, da so premagali strah in malovernost ter dali Bogu na razpolago vse svoje sposobnosti in tudi življenje. Prepustili so se delovanju Svetega Duha in jih je povsem spremenil. V njegovi moči so oznanjali velika Božja dela v Jeruzalemu in po vsem tedanjem svetu. Postal so novi ljudje in Jezusovi pričevalci z življenjem in smrtjo. Zato so **binkošti rojstvo Cerkve**, Božjega ljudstva nove zaveze (Ambrožič in Snoj 1991, 99).

Binkošti so tako dokončna odločitev Svete Trojice, da (p)ostane odprt prostor za vse človeštvo! Z *binkoštnim dogodkom* je **nastopil čas Svetega Duha**. Na binkošti občudujemo moč Svetega Duha, ko iz plašne skupine ljudi napravi pogumno občestvo oznanjevalcev Kristusovega evangelija (Schönborn 1996, 61–62; Sorč 1994, 29). Po prihodu Svetega Duha so čutili, da so sposobni izvrševati poslanstvo, ki jim je bilo zaupano. Imeli so občutek, da so **polni moči**. Prav to je povzročal Sveti Duh v njih; in prav isto neprestano povzroča v Cerkvi po naslednikih apostolov. Duhovno binkoštni dogodek ne spada samo v preteklost. Milost Svetega Duha, ki so jo apostoli podeljevali svojim sodelavcem s polaganjem rok, se še naprej izroča s škofovskim posvečenjem. Škofje z zakramentom svetega reda poskrbe, da so posvečeni nositelji cerkvene službe deležni tega duhovnega daru; hkrati poskrbe, da so vsi, ki so se prebudili iz vode in Duha, okrepljeni z **zakramentom**

¹ Razlaga je povzeta po knjigi Polone Vesel Mušič: »Birma – pečat Svetega Duha«. Ljubljana, Salve, 2013, 144–154.

birme. Tako se binkoštna milost v Cerkvi na nek način trajno nadaljuje (Janez Pavel II. 1986, 22; 58). Binkošti obhajamo v rdečem liturgičnem oblačilu, kar spominja na žerjavico, ki naj bi jo Sveti Duh razplamtel v nas – v nas naj bi zagorel notranji ogenj (Grün 2012, 155).

- **Simboli Svetega Duha**

Sveti Duh se naseli v svetu, toda njegova oseba se hkrati zagrne v skrivnost, se skriva: razodeva se samo v svojih *darovih in karizmah*. Njegove *podobe v Svetem pismu* so zato neoprijemljive, na primer: dih, plamen, dišava, maziljenje, golob, goreči grm ... (Sorč 1994, 15).

Znamenja binkošti so bila zelo izrazna. Predvsem je bil navzoč »šum«, ki kliče v spomin zaznavno razodevanje Boga na Sinaju (2 Mz 19,16–25); »bližajoči se silni vihar«: »vihar«, »vetrič« je eden najstarejših simbolov Božje moči v Svetem pismu. Tudi Jezus je uporabil veter kot simbol Svetega Duha (Jn 3,8; 20,22). Navzoči so bili »plameni«, ki predstavljajo »ognjeni steber«, ki je vodil izvoljeno ljudstvo v obljubljeni deželo. Ker je ogenj simbol Boga, pomenijo *jeziki, podobni plamenom* (Apd 2,3), to, da je Bog sam posegel v apostole. Plameneči jeziki nad apostoli kažejo na prvenstveno dejavnost apostolov v pobinkoštnem času, ki bo predvsem v govorjenju (Rozman 1995b, 523). Katekizem katoliške Cerkve naštevata naslednje simbole Svetega Duha: **vodo, maziljenje, ogenj, oblak in luč, pečat, roko, prst, goloba** (opisi so povzeti po: KKC 694–701; Likar 1998, 15; Ivančič 2011, 29–32; Rozman 1995b, 528):

Vihar, vetrič, veter: je eden najstarejših simbolov Svetega Duha, Božje moči v Svetem pismu – ob stvarjenju je vel nad vodami. Veter, zrak je *življenjsko počelo*, brez tega ni življenja; je simbol *svežine v povezavi z zdravim življenjem*. Jezus uporabi veter kot simbol Svetega Duha, ki preveva skupnost, skrbi za jasnost vere, nauka, upanja in ljubezni. Pri njem gre za neotipljivo in nedoločljivo pojavnost (menja smer in moč; simbol spontanosti, nepredvidljivosti, novosti), hkrati pa za *prožnost* občestva verujočih, kjer vsak odkriva svojo poklicanost in poslanstvo. Vetra ne vidimo, toda po zibanju vej opazimo, od kod prihaja in v katero smer gre. Tako tudi Svetega Duha opazimo po delovanju ljudi in po njihovi usmerjenosti. Sveti Duh *premika ljudi, množice, Cerkev in posameznika*. Veter boža naš obraz – tudi Sveti Duh *osvežuje in boža dušo*. Veter dvigne v zrak in nosi v zraku tisto, kar je lahko – tudi Sveti Duh dviguje proti nebu vse, osvobaja od odvisnosti in omogoča, da ostane osvobojeno od navezanosti na zemljo in greh.

Jeziki: zunanji dokaz notranjega delovanja; simbol *razsežnosti novega izvoljenega ljudstva* (posledica navzočnosti Svetega Duha, ki veje, kjer hoče) – pomen: *z močjo oznanjati velika Božja dela* (apostoli so pod vplivom Svetega Duha tako oznanjali Jezusovo odrešenje, da je bilo vse njihovo govorjenje maziljeno s Svetim Duhom in zato vznemirljivo, privlačno, odrešensko; množica pa jih je po delovanju Svetega Duha prav razumela in se ob tem duhovno prerodila v »novo stvar« (2 Kor 5,17).

Voda: Duh je živa voda, ki izvira iz križanega Kristusa kot iz studenca, ki v nas teče v večno življenje; voda čisti in umiva, Sveti Duh pa je *živa voda*, ki čisti, umiva in oživlja naš duhovni organizem, osebnost, našo vest – postajamo *sveži, čisti, bistri, novi*; odstranjuje z nas vse tisto, kar vnaša nemir, sovraštvo, nesrečo. Voda poteši žejo – tudi Sveti Duh poteši naše hrepenenje in želje. Voda žubori, teče, osvežuje in napaja vse, kjerkoli gre mimo – tudi Sveti Duh navdihuje vsakega človeka in vsa področja človekovega življenja. Pri krstu po klicanju Svetega Duha *voda postane učinkovito zakramentalno znamenje novega rojstva*.

Maziljenje: sinonim za Svetega Duha (*zakramentalno znamenje birme*); Kristus je *Mesija – Maziljenec* (človeška narava, ki jo Jezus prevzame, je v celoti maziljena od Svetega Duha) – Jezus je postavljen za Kristusa po Svetem Duhu in tudi za tiste, ki prejmejo Svetega Duha, rečemo, da so maziljeni s Svetim Duhom. Maziljenje z oljem je primerjava *moči in zmage* – kdor ima Svetega Duha, ima *silo in moč*, je »duhovno mišičast«, da zmaguje v bitkah. Sveti Duh nas ne osvobaja od bojev, stisk, skušnjav in greha, pač pa nam daje moč, da zmagujemo v težavah, skušnjavah, grehah in stiskah.

Ogenj, plameni: ogenj je simbol Boga; plamen *ljubezni*. *Ognjeni steber* je vodil izvoljeno ljudstvo v obljubljeni deželo; Jezus je prišel *vreč ogenj na zemljo* in želi, da bi se že vnel. *Preoblikujoča moč* delovanja Svetega Duha (preoblikuje vse, česar se dotakne); razsvetljuje poti, greje in osvobaja; je rešilna luč v temi; opozorilo bližajoče se nevarnosti; prečiščuje zlahtne kovine, uporabljamo ga za pripravo hrane, odstranjevanje nevšečnih izrastkov in sežig vsega, kar nam škoduje ... Čisti nas, osvobaja od teme, greje, v nas uničuje tisto,

kar je zlega. Z *njegovim navdihom* lahko razvijamo umetnost, filozofijo in znanost. Kolikor močnejši je navdih, toliko veličastnejša so dela.

Oblak in luč: v stari zavezi oblak razodeva *živega in odrešujočega Boga* in zastira presežnost njegovega veličastva (Mojzes na gori Sinaj, potovanje po puščavi, Salomon in posvetitev templja). Te podobe je izpolnil Kristus v Svetem Duhu (Sveti Duh »obsenči« Devico Marijo, na gori spremenjenja se pojavi »v oblaku, ki obda s senco« Jezusa ..., isti oblak tudi zastre Jezusa na dan vnebohoda in bo razodel Sina človekovega v njegovi slavi na dan njegovega prihoda).

Pečat: je znamenje uradnosti. S pečatom potrdimo neko izjavo, jo ratificiramo, ji podelimo verodostojnost. Pečat zaznamuje, komu nekaj ali nekdo pripada. S pečatom lahko neko stvar tudi končamo, zapremo, zapečatimo. Pečat je podoben simbolu maziljenja. Kristus je namreč tisti, ki »ga je Bog označil s svojim pečatom« (Jn 6,27) in v njem Oče tudi nas zaznamuje s svojim pečatom. Ker podoba pečata (sphragis) nakazuje neuničljivi učinek maziljenja Svetega Duha v zakramentih krsta, birme in svetega reda, so jo nekatera teološka izročila uporabljala za izražanje »neizbrisnega znamenja«, ki ga vtisnejo ti trije zakramenti, ki jih ni mogoče ponoviti.

Roka: v vsakdanu ima velik pomen. Je lahko znamenje pomoči, prijateljstva, spremljanja, prsti nam govorijo svojo zgodbo: različnost funkcij, ki vse družijo v eno celoto; prst kot možnost kovanja poti, usklajeno delovanje tako različnih delov dlani. V novi zavezi je polaganje rok znamenje ozdravljenja bolnikov (Mr 6,5; 8,23), znamenje podelitve službe (Apd 6,1–6; 1 Tit 4,14), blagoslova otrok (Mr 10,16). Prav po polaganju rok apostolov je dan Sveti Duh (Apd 8,17–19; 13,3; 19,6).

Prst: z Božjim *prstom* je Jezus izganjal hude duhove (Lk 11,20). Če je bila Božja postava zapisana na kamniti plošči »z Božjim prstom« (2 Mz 31,18), je »Kristusovo pismo« izročeno skrbi apostolov, »pisano z Duhom živega Boga, pa ne na kamnite table, marveč na table človeških src« (2 Kor 3,3).

Golob: ob koncu vesoljnega potopa (katerega simbolizem se nanaša na krst) se *golob*, ki ga je spustil Noe, vrne s svežo oljčno vejico v kljunu, kar je bilo znamenje, da se je spet mogoče naseliti na zemlji. Ko Kristus pride iz vode, v kateri je bil krščen, se spusti nadenj Sveti Duh v podobi goloba in ostane nad njim. Duh se spusti in počiva v očiščenem srcu krščencev. Simbol goloba za Svetega Duha je v krščanski ikonografiji tradicionalen.

• Binkoštni obredi

V povezavi s simboli Svetega Duha Anselm Grün razmišlja o *binkoštnih obredih* in pravi, da čeprav imajo binkošti tako velik pomen za naše počlovečenje in za življenje skupnosti, nam je ta praznik vedno manj blizu, saj Cerkev za binkošti ni ohranjala posebnih obredov (kot npr. za božič in veliko noč). Za mnoge so binkošti zato kot navadna nedelja in bi bilo dobro, da bi spoznali stare binkoštno obrede in jih posodobili za naš čas, da bi se skrivnost praznika lažje vtisnila v človeško dušo (Grün 2012, 154–155).

Grün opisuje in predlaga nekaj *binkoštnih obredov*, ki so povezani tudi s simboli Svetega Duha in lepoto stvarstva: ker je *lepota stvarstva* vpletena v liturgično praznovanje, bi bil lep običaj, če bi se skupaj odpravili na pohode in občudovali razcvetelo naravo – ob tem bi si lahko zamišljali, da je tudi v nas ta življenjska moč, ki jo v tem času povsod občudujemo. *Izvir* je bil od nekdanj prasinbol obnavljanja življenja, ki nam ga omogoča Božji Duh, zato bi bilo za binkošti smiselno, da bi obiskali izvire in si ogledali, kako voda v njih nenehno vre – to je podoba božjega vira, ki se izliva v nas, podoba vira v nas, ki je neizčrpen, saj je od Boga. Lahko bi tudi sedli k reki ali potoku in preprosto gledali *vodo*, kako teče – ob tem bi si lahko predstavljali, da se tudi v nas nenehno pretaka življenje, ko Sveti Duh vse zakrnelo poživi in ko izsušeno in usahlo naredi ponovno rodovitno. Ker Sveti Duh prežema celotno stvarstvo, bi se lahko izpostavili *vetru* in doživeli njegovo delovanje, ko nas nežno boža ali pa pošteno prepriha in pomete iz nas vse, kar je zaprašeno. Ali pa bi se lahko postavili na *sonce* in pustili, da nam vse telo prepoji toplota Božje ljubezni, ki se po Svetem Duhu izliva v nas (Grün 2012, 155–156).

• PESEM SLEDNICA

*Pridi, pridi, Sveti Duh,
iz nebes na nas razlij
svoje luči svetli sij!*

*Pridi, oče revežem,
ki deliš darove vsem,
pridi, srcem svetla luč!*

*Ti olajšaj nam bridkost,
ti si dušam sladki gost,
ti jih sladko poživiš.*

*V hudem trudu si nam mir,
v vročem dnevu hladen vir
in tolažba v žalosti.*

*O, ti luč preblazena,
daj, razsvetli srca vsa
zvestih svojih vernikov.*

*Saj brez tvoje milosti
človek poln je bednosti,
krivdi ne izogne se.*

*Duši madeže izmij,
kar je suho, spet zalij
in ozdravi rane vse!*

*Upogni, kar upira se,
vse ogrej, kar mrzlo je,
vodi vse, ki so zašli.*

*In sedmero vlij darov
v duše svojih vernikov,
saj ti v vsem zaupajo.*

*Za krepost plačilo daj,
srečno smrt in sveti raj,
v njem veselje vekomaj.*

Foto: Lojze Mušič

Reference:

- Ambrožič, Janez, in Alojzij Slavko Snoj. 1991. *Pridi, Sveti Duh: priprava na sveto birmo*. Ljubljana – Celje: Medškofijski katehetski svet in Mohorjeva družba.
- Grün, Anselm. 2012. *Izkusimo velikonočno veselje: Duhovna vzpodbuda skozi postni in velikonočni čas*. Maribor: Slomškova družba, Slomškova založba.
- *Katekizem katoliške Cerkve*. 1993. Ljubljana: Slovenska škofovska konferenca.
- Ivančič, Tomislav. 2011. *Verujem v Svetega Duha*. Turno: Skupnost Mir Slovenija.
- Likar, Ivan ml. 1998. Simboli Svetega Duha. *Božje okolje* 22 (januar – februar): 14–17.
- Rozman, France. 1995b. Binkošti in govorjenje v jezikih. *Bogoslovni vestnik* 55:519–528.
- Sorč, Ciril. 2000. *Živi Bog: Nauk o Sveti Trojici*. Ljubljana: Družina.
- Sorč, Ciril. 1994. *Sveti Duh, polnost ljubezni in življenja*. Koper: Ognjišče.
- Schönborn, Christopher. 1996. *Quellen unseres Glaubens. Liturgie und Sakramente im Katechismus der Katholischen Kirche*. Wien: Dom-Verlag.
- Vesel Mušič, Polona. 2013. *Birma – pečat Svetega Duha; priročnik za starše birmancev in birmanske botre*. Ljubljana: Salve.

Ljubljana, 26. maja 2020

Pripravila: Polona Vesel Mušič, polona.vmusic@gmail.com
Foto: Polona Vesel Mušič (foto 1) in Lojze Mušič (foto 2)